

Кривонос О.М.

*кан. пед.наук, доцент, доцент кафедри прикладної математики та
інформатики*

Житомирський державний університет імені І.Франка

Кривонос М.П.

*асистент кафедри прикладної математики та інформатики
Житомирський державний університет імені І.Франка*

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ПРОВІДНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

У сучасних умовах швидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, постійного накопичення та оновлення нових даних, є просто необхідним не лише отримання знань студентами, а й вміння їх вчитися. Дуже важливим є виявлення зацікавленості у студентів до самого процесу отримання нових знань, вмінь та навичок та накопичення їх під час виконання практичних завдань.

Мета освітньої діяльності закладів вищої освіти – це підготовка конкурентоспроможного фахівця, адаптованого до сучасного ринку праці. Адже в сучасних умовах спеціаліст повинен мати таку обов'язкову якість як самостійність, причому вміти самостійно опрацьовувати інформацію впродовж всього життя, прагнути до саморозвитку та самовдосконалення.

У зв'язку з цим перед системою освіти постає завдання в розвитку у майбутніх фахівців навчальних умінь, які зможуть бути використані ними під час самостійного вивчення матеріалу.

Надання самостійній діяльності студентів великого значення під час освітнього процесу має за мету:

- економії аудиторного навчального часу;
- актуалізації та активізації пошуку нових знань тими, хто навчається;

- творчого підходу до освітнього процесу;
- підвищення рівня якості отриманих знань майбутніми фахівцями.

В системі вищої освіти України приділяється значна увага самостійному оволодінню студентами знань. Положенням про організацію навчального процесу у закладах вищої освіти передбачається, що самостійна робота студентів як «основний засіб оволодіння навчальним матеріалом» має становити не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни. В Житомирському державному університеті ім. І.Франка на вивчення дисципліни «Нові інформаційні технології» відводиться 3 кредити, з яких 30 годин аудиторних і 60 годин – на самостійну роботу.

Самостійна робота студентів – організована, спрямована, пізнавальна та методично направлена діяльність, яка здійснюється без втручання викладача та його допомоги з можливістю надання консультацій. Використовується для кращого засвоєння курсу, розширення і доповнення лекційного матеріалу. Для того, щоб самостійна робота була ефективною, вона повинна бути систематичною, чітко організованою викладачем, постійно застосовуватись під час навчального процесу та обов'язково контролюватися та оцінюватися.

Крім того, самостійна діяльність передбачає і високу внутрішню мотивацію здобувачів вищої освіти, здатність самостійно виконувати різні типи завдань і здійснювати самоконтроль та самооцінку.

Під час самостійної роботи в студентів формується вміння формулювати свої інформаційні потреби, аналізувати, систематизувати та передавати нові знання, вміння раціонально розподіляти свій час.

Так як самостійна робота є одним із важливих компонентів навчального процесу, то проводиться вона за такими формами:

- індивідуальні заняття (самостійне виконання практичних завдань, індивідуальні консультації);

- групові заняття (навчання в співпраці, проблемне навчання, факультативи);
- масові (проектне навчання).

Серед найефективніших методів самостійної роботи студентів варто виділити:

- проблемно-пошуковий метод, який спонукає здобувачів вищої освіти до активної самостійної діяльності, підвищує мотивацію подальшої роботи;
- метод проектного навчання, який характеризується конкретною постановкою завдання від викладача та вирішення його здобувачами вищої освіти в навчальній діяльності різними способами;
- метод колективної розумової діяльності, який полягає в колективній роботі з метою вирішення нетипових завдань;
- метод застосування новітніх інформаційних технологій, який загалом підвищує ефективність засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу та сприяє розвитку розумових та творчих здібностей майбутніх фахівців.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти у процесі навчання дисципліни «Нові інформаційні технології» повинна забезпечуватися всіма навчально-методичними засобами: сучасною комп'ютерною технікою, навчально-методичними посібниками, запитаннями та тестами для самоконтролю, переліком типових контрольних завдань тощо.

Займаючись самоосвітою, майбутній вчитель повинен мати можливість доступу до комп'ютерної техніки в навчальних лабораторіях під час та після занять. Самостійно доопрацьовувати теоретичний матеріал він може і вдома, контактуючи при потребі з викладачем дистанційно. Викладач, в свою чергу, визначає зміст і обсяг самостійної роботи студентів, в разі виникнення потреби надає консультацію, встановлює термін виконання завдання, проводить поточний і підсумковий контроль та аналізує отримані результати роботи кожного студента.

Обов'язково потрібно звернути увагу на підбір практичних завдань для самостійної роботи. Необхідно, щоб вони були зрозумілими для студентів, правильно сформульованими, містили елементи новизни, легко корегувалися та контролювалися. Дуже зручно, коли завдання розміщені в електронному вигляді та легко доступні кожному бажаючому.

Варто зауважити, що дисципліна «Нові інформаційні технології» вивчається, як правило, на першому курсі. Тому науково-педагогічні працівники повинні зважати на ряд труднощів, з якими стикаються студенти-першокурсники. Зокрема:

- соціальні (зміна умов проживання та навчання студентів, новий колектив, нові викладачі, інший режим дня);
- навчальні (нові форми та методи навчання, організація самостійної роботи, контроль результатів);
- професійні (невідповідність між моделлю прогнозованої діяльності і тією спеціальністю, якою оволодіває студент, і, як наслідок, сумніви щодо правильності вибору професії, нерозуміння важливості вивчення значного переліку дисциплін і апатичне ставлення до всього процесу навчання).

Тому викладачі під час організації навчального процесу повинні:

- ознайомлювати студентів-першокурсників із особливостями організації навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти;
- допомагати в оволодінні методами і прийомами роботи;
- навчити здобувачів вищої освіти слухати лекції і записувати їх зміст, готуватися до лабораторних занять;
- толерантно контролювати і оцінювати роботу студентів.

Від організації самостійної роботи багато в чому залежать і результати навчання студентів та успіхи їх у подальшій професійній діяльності. Таким чином, використання інформаційно-комунікаційних технологій в поєднанні з традиційними та інноваційними формами і методами навчання під час організації самостійної роботи студентів дає

можливість адаптувати навчальний процес в закладі вищої освіти до підготовки висококваліфікованих фахівців.

Список використаної літератури

1. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / [ред. С.У. Гончаренко, П.М. Олійник, В.К. Федорченко]. - К. : Вища школа, 2003. 323 с.
2. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січня 2004 р. № 48). [Електронний ресурс]. - Режим доступу до журналу : <http://www.minagro.gov.ua/page/?n=5192>.
3. Демченко О. Дидактична система організації самостійної роботи студентів // Рідна школа. 2006. № 5. С. 68–70.
4. Бойко Я. Організація самостійної роботи студентів у вищих педагогічних навчальних закладах // Рідна школа. 2009. №10. с. 19–23.
5. Чепига М. Керування тематичною самостійною роботою студентів //Вища школа. 2008. №5. С. 25–32.
6. Кривонос О. М., Кривонос М. П. Лабораторний практикум з курсу «Нові інформаційні технології» // Лабораторний практикум, 2017. – 38 с.
7. Кривонос О.М., Кривонос М. П., Використання елементів дистанційного навчання у процесі вивчення сучасних інформаційних технологій студентами-філологами // Міжнародний науковий журнал - №7 , 2016. - С.48-55.